

100 % Wow: Nokså nær perfekt festivalprogrammering i Trondheim

Forvent det uventede

KONSERTER

Trondheim kammermusikkfestival

Trondheim,
22. – 28. september

I år går Trondheim Kammermusikkfestival av stabelen for nittende gang, og den har vokst seg til den mest komplette og interessante festivalen jeg kan tenke meg. Nå hadde jeg skyhøye forventninger før mitt gjensyn med festivalen, men desto hyggeligere at disse innfris. Initiativet til å starte festivalen kom fra Vegard Snøfugl og Sigmund Tvette Vik, som fremdeles står ved festivalens ror.

Helt fra starten av har de hatt Bea Levine-Humm med på laget i det kunstneriske rådet, mens pianisten Trygve Brøske er kommet med senere. Det er en fryd å se hvordan disse leker fram sine ideer og konsepter med største åpenhet for det uventede – og nettopp det uventede har blitt til det normale i denne festivalen.

Programmet (og festivalnettetsidens) forside viser et klesplagg av uidentifisert sort. Vaskelappen står i fokus, og den sier med store bokstaver «Listen with care». Det står også hva plagget er laget av, nemlig 100 % Wow. Dette sammenfatter godt hva festivalen prøver å levere, og det sammenfatter likeledes denne anmeldelsen. Den grafiske framstillingen er så elegant at budskapet om å lytte med omsorg etser seg fast på min indre netthinne – og jeg er ganske sikker på at jeg lyttet annerledes takket være denne vaskelappen.

Siden 2001 har festivalen hatt en årlig festivalkomponist. Årets er plukket fra det internasjonale musikkklivets aller øverste hylle, og Kaija Saariaho krever virkelig at man lytter med omsorg. Noen ganger er det som om tiden opphører i hennes musikk. Slike spenn av ikke-tid er meget krevende for lytteren, men hennes utførelse av disse øyeblikkene er så elegante at man blir rikelig belønnet for lyttingen. Musikken hennes framtvinger et valg hos lytteren om å akseptere skjønnheten i stillheten, eller å krepere av kjedsomhet fordi du ikke har ork til å engasjere deg. Andre steder er hun langt mer bråkete, men hun er stadig en klangkunstner som leker med musikken som et lerret ved siden av tiden. I det bråkete er det imidlertid langt mer som skjer i musikken gestisk, altså med små retoriske figurer, med utslag og former, og hennes lerret blir dermed mer ruglete. Åpningskonserten var yp-

POPULÆRT: Hjemme hos-konsertene blir fort utsolgt, som denne med strykekvartetten Ergo hjemme hos Kjeldsberg.

FOTO: OLE-EINAR ANDERSEN

perlig programmert, og den belyste nettopp de to nevnte sidene av Saariaho. Den begynte og sluttet med noe av Mahlers mest stillestående musikk, musikk som er som klanglige meditasjoner, men som likevel er skrevet av en komponist som behersker tiden, og nettopp derfor kan la oss tre ut av det som er en smakfull måte.

Midt i programmet ble Bach spilt, og her kan særlig festivalens profilerte musiker Daniel Hope belyse Saariaho. Bachs musikk er i utgangspunktet meget gestisk, og Hope gjorde dette så tydelig at det grenset mot det vulgære. Det er nettopp dette gestiske, som aldri blir vulgært, som er forutsetningen for at Saariahos musikk ikke skal kollapse i meningsløshet. Programmeringen sa noe om hvem Saariaho er, og hvordan vi kan lytte til disse to sidene av henne med omsorg. Og gjennom disse betraktningen får jo også Saariaho sagt noe om Mahler og Bach.

Saariaho og Hope er sammen med Monica Groop og Camilla Høitenga blant de store utenlandske gjestene som gjør dette til en smått gullkantet festival, samtidig

som festivalen også får musikklivet i Trondheim (og resten av landet) på beina. I så måte er det alltid en stor glede å høre Trondheim-solistene. De er for så vidt et ganske ujevnt ensemble, men det er en spenning og glød ved alle deres tolkninger som likevel gjør det til en fornøyelse å høre dem. Jeg har vansker med å skjønne hvorfor, men på en måte føltes det som om jeg kunne akseptere Hopes vulgære spill i åpningskonserten (det var altså ikke på grensen) fordi det var

Trondheimsolistene i et cross-over-prosjekt, men fordi den klassiske musikken alltid har søkt influens fra andre stilarter og fordi virtuositeten på et høyt internasjonalt nivå ikke kjenner sjangergrenser.

En annen virtuos som må nevnes er Øyvind Engen. Han fikk sin cello til å klinge som et større ensemble, på en måte jeg aldri hørt en cello tidligere. Og han gjorde det med Prøysen – aldri tidligere har jeg hørt en så lekfull tolkning av den store visedikteren.

Det er ikke bare musikklivet i Trondheim som kommer på føttene, også Trondheim blir brukt på to nevneverdige

Et annet aspekt av huskonsertene er hvordan det tilfredsstillende vår nysgjerrighet. Mitt selskap for kvelden (hjemme hos Kjeldsberg) gledet seg til å komme inn i denne arkitektoniske perlen i jugendstil, som hun lenge hadde beundret.

Den andre måten festivalen preger byen er gjennom happeningen «Mekatonian II», inspirert av Nedre Elvehavnshistorie, mer presist fra mekanisk verksted til konsertarena. Riktignok kunne verken scenografi eller musikk måle seg med den tidligere nevnte måten Saariaho tegner tiden på (les: det var ganske kjedelig), men vi fikk se enkelte spektakulære syn med musikere som balanserte på enhjulssykler på oppspente liner høyt over bakken, og det var mange som møtte opp.

Det er mye mer jeg ønsker å si om festivalen, som at de satser på framtidens musikere gjennom masterclasses og prosjektet «Ungt blikk» som får ungdom til å skrive musikk-kritikk fra festivalen. Men spalteplassen er nå fylt, så jeg må avslutte med å gratulere duoen Snøfugl/Tvette Vik med en fantastisk festival, og så begynner jeg allerede med denne bisetningen å mase på min redaktør om å få reisepenger for å skrive om 20-årsjubileet for festivalen neste år.

Magnus Andersson
musik@klassekampen.no

” Dette er langt fra en tradisjonell klassisk festival som programmerer musikk av store komponister som begynner på B.

noe langt mer smakfullt i Trondheimsolistenes kammermusikkiske spill som la opp til Hopes utfoldelser.

Ser vi hva som blir spilt på festivalen, så er dette langt fra en tradisjonell klassisk festival som programmerer musikk av store komponister som begynner på B. Når folkemusikerne og brødrene Gjermund og Einar Olav Larsen kommer på scenen sklires deres musikk sømløst inn i kammermusikkverdenen. Det er ikke bare fordi de har plateslipp sammen med

måter. Det ene er konsertserien «Hjemme hos», der det blir gitt små huskonsert hos folk med litt større bosted enn hva du og jeg sannsynligvis har. Det lar oss lytte med omsorg i små omgivelser, og den sosiale settingen blir helt annerledes. Folk snakker faktisk med hverandre, særlig gjorde de det etter at de hadde blitt litt småberusede på konserten med firerrettersmiddag og vin. Dessuten leder huskonsertene oss tilbake til en mer opprinnelig historisk måte å bruke kammermusikken på.